

WP244 LIITE II – Usein kysytyt kysymykset

Mikä on johtava valvontaviranomainen?

Yleisessä tietosuojasetuksessa yleissääntönä on, että rajatylittävän tai useamman kuin yhden EU:n jäsenvaltion kansalaisia koskevan käsittelytoiminnan valvontaa johtaa vain yksi valvontaviranomainen. Sitä nimitetään johtavaksi valvontaviranomaiseksi. Tämä tunnetaan yhden luukun periaatteena.

Johtava valvontaviranomainen on elin, jolla on ensisijainen vastuu *rajatylittävän käsittelytoiminnan* käsittelemisestä, esimerkiksi jos tutkittavana on yhtiö, joka suorittaa käsittelytoimintaa useissa jäsenvaltioissa.

Johtava viranomainen koordinoi toimia, joihin osallistuvat valvontaviranomaiset osallistuvat asetuksen 60–62 artiklan mukaisesti (yhden luukun mekanismi, keskinäinen avunanto ja yhteiset operaatiot). Se toimittaa päätösehdotuksen niille valvontaviranomaisille, joilla on intressejä asiassa.

Mitä on rajatylittävä käsittely?

Johtavaa valvontaviranomaista käytetään vain rajatylittävän käsittelyn yhteydessä. Siksi on tärkeää määrittää, suoritetaanko rajatylittävää käsittelyä.

Asetuksen 4 artiklan 23 kohdan mukaan rajatylittävällä käsittelyllä tarkoitetaan joko

- henkilötietojen käsittelyä, joka suoritetaan unionissa rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa sijaitsevassa toimipaikassa toteutettavan toiminnan yhteydessä, ja rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on sijoittautunut useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon; tai
- henkilötietojen käsittelyä, joka suoritetaan unionissa rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän ainoassa toimipaikassa toteutettavan toiminnan yhteydessä mutta joka vaikuttaa merkittävästi tai on omiaan vaikuttamaan merkittävästi useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa oleviin rekisteröityihin.

Mitä tarkoittaa ”vaikuttaa merkittävästi”?

Asetuksessa ei määritellä ilmaisua ”vaikuttaa merkittävästi”.

Valvontaviranomaiset tulkitsevat ilmaisua ”vaikuttaa merkittävästi” tapauskohtaisesti. Siinä yhteydessä otetaan huomioon käsittelyn asiayhteys, tietojen tyyppi, käsittelyn tarkoitus ja muita tekijöitä, kuten se,

- aiheuttaako käsittely tai onko se omiaan aiheuttamaan yksilöille vahinkoja, menetyksiä tai vaikeuksia,
- vaikuttaako käsittely tai onko se omiaan vaikuttamaan tosiasiallisesti siten, että sillä rajoitetaan oikeuksia tai evätään mahdollisuuksia,
- vaikuttaako käsittely tai onko se omiaan vaikuttamaan yksilöiden terveyteen, hyvinvointiin tai mielenrauhaan,
- vaikuttaako käsittely tai onko se omiaan vaikuttamaan yksilöiden rahoitukselliseen tai taloudelliseen asemaan tai tilanteeseen,
- altistaako käsittely yksilöitä syrjinnälle tai epäoikeudenmukaiselle kohtelulle,

- liittykö käsittelyyn henkilötietojen tai muiden yksityisyyteen puuttuvien tietojen erityisryhmien, etenkin lasten henkilötietojen, analysointia,
- saako käsittely tai onko se omiaan saamaan yksilöt muuttamaan käyttäytymistään merkittävästi,
- onko käsittelyllä epätodennäköisiä, odottamattomia tai ei-toivottuja seurauksia yksilöille,
- saattaako käsittely yksilön kiusalliseen asemaan tai onko sillä muita kielteisiä tuloksia, kuten maineen vahingoittuminen; tai
- liittykö siihen hyvin moninaisten henkilötietojen käsittelyä.

Miten rekisterinpitäjän johtava valvontaviranomainen määritetään?

Sen jälkeen, kun kyseessä on todettu olevan rajatylittävä käsittely, on määritettävä johtava valvontaviranomainen.

Asetuksen 56 artiklan mukaan johtava viranomainen on sen maan valvontaviranomainen, jossa organisaation päätoimipaikka sijaitsee.

Jos organisaatiolla on vain yksi toimipaikka EU:ssa mutta käsittely vaikuttaa merkittävästi tai on omiaan vaikuttamaan merkittävästi useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa oleviin rekisteröityihin, johtava valvontaviranomainen on kyseisen ainoan toimipaikan sijaintipaikan valvontaviranomainen.

Jos organisaatiolla on useita toimipaikkoja EU:ssa, periaate on, että päätoimipaikka on kyseisen organisaation keskushallinnon sijaintipaikka. Jos toinen toimipaikka kuitenkin tekee päätökset käsittelyn tarkoituksista ja keinoista (ja sillä on toimivalta panna täytäntöön kyseiset päätökset), siitä tulee päätoimipaikka. On rekisterinpitäjien vastuulla esittää selkeästi, missä tehdään päätökset henkilötietojen käsittelyn tarkoituksista ja keinoista.

Jos yhtiö esimerkiksi suorittaa yhden tai useita rajatylittäviä käsittelytoimia ja kaikkea rajatylittävää käsittelyä koskevat päätökset tehdään EU:ssa sijaitsevassa hallinnon keskuspaikassa, kaikkea rajatylittävää käsittelytoimintaa valvoo vain yksi johtava valvontaviranomainen. Se on yhtiön keskushallinnon sijaintipaikan valvontaviranomainen.

Jos yhtiö kuitenkin suorittaa useita rajatylittäviä käsittelytoimia ja päätökset käsittelyn tarkoituksista ja keinoista tehdään eri toimipaikoissa, johtavia valvontaviranomaisia on useampi kuin yksi. Niitä ovat sellaisten toimipaikkojen, joissa tehdään päätökset asianomaisista rajatylittävistä käsittelytoimista, sijaintipaikan viranomaiset. Voidakseen hyötyä täysimääräisesti yhden luukun mekanismista, jossa kaikkea rajatylittävää käsittelyä valvoo yksi ainoa valvontaviranomainen, yhtiöiden pitäisi harkita henkilötietojen käsittelytoimintaa koskevien päätöksentekovaltuuksien keskittämistä yhteen toimipaikkaan.

Mitä kriteerejä käytetään rekisterinpitäjän johtavan valvontaviranomaisen määrittämisessä?

Alla esitetyt tekijät ovat hyödyllisiä, kun määritetään rekisterinpitäjän päätoimipaikan sijaintipaikkaa:

- Onko sillä vain yksi toimipaikka EU:ssa?

Jos on ja jos käsittely vaikuttaa merkittävästi tai on omiaan vaikuttamaan merkittävästi useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa oleviin rekisteröityihin, johtava valvontaviranomainen on kyseisen ainoan toimipaikan sijaintipaikan valvontaviranomainen.

- Onko sillä pääkonttori EU:ssa?
 - Jos on, mikä on sen rooli, tehdäänkö päätökset käsittelyn tarkoituksista ja keinoista kyseisessä toimipaikassa, ja onko tällä toimipaikalla toimivalta panna täytäntöön käsittelytoimintaa koskevat päätökset?
 - Jos ei ole, onko rekisterinpitäjällä muita toimipaikkoja, joissa
 - tehdään päätökset liiketoiminnoista, joihin liittyy tietojen käsittelyä?
 - käytetään tosiasiallista toimivaltaa panna päätökset täytäntöön?
 - on johtaja (tai johtajat), jolla on kokonaisvastuu rajatylittävästä käsittelystä?
 - rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on rekisteröitynyt yhtiöksi ja toimii ainoastaan yhden maan alueella?

Miten johtava valvontaviranomainen määritetään henkilötietojen käsittelijöiden osalta?

Asetuksen mukaan yhden luukun järjestelmästä voivat hyötyä myös henkilötietojen käsittelijät, joihin asetusta sovelletaan ja joilla on toimipaikkoja useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa.

Asetuksen 4 artiklan 16 kohdan b alakohdan mukaan henkilötietojen käsittelijän päätoimipaikka on sen keskushallinnon sijaintipaikka unionissa, ja jos sillä ei ole keskushallintoa unionissa, se henkilötietojen käsittelijän unionissa sijaitseva toimipaikka, jossa pääasiallinen käsittelytoiminta tapahtuu.

Asetuksen johdanto-osan 36 kappaleessa kuitenkin todetaan, että tapauksissa, joihin liittyy sekä rekisterinpitäjä että henkilötietojen käsittelijä, toimivaltaisena johtavana valvontaviranomaisena on rekisterinpitäjän johtava valvontaviranomainen. Tässä tilanteessa henkilötietojen käsittelijän valvontaviranomaista pidetään ”osallistuvana valvontaviranomaisena”, ja sen olisi osallistuttava yhteistyömenettelyyn.